

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, den 3. november 2025

Orientering nr. 20/2025

Fælles prioriteter i det dansk-færøske formandskab for Nordisk Ministerråd 2026

Danmark og Færøerne overtager i fællesskab formandskabet for Nordisk Ministerråd i 2026 (Grønland har suspenderet sin deltagelse). Lagmanden og statsministeren fik derfor under Nordisk Råds årlige session, der i år blev holdt i Riksdagen i Stockholm den 27.-30. oktober, anledning til at præsentere formandskabsprogrammet ”Forbundne i skiftende tider”. Omdrejningspunktet for formandskabsprogrammet er nordisk sammenhold, sikkerhed og beredskab – særligt i lyset af Ruslands fremfærd i Ukraine. I statsministerens og lagmandens forord til programmet udtrykkes der også et tydeligt fælles mål om at ligestille Færøerne, Grønland og Åland i det nordiske samarbejde: *”På tværs af alle Nordens otte lande står vi over for en stor opgave med at værne om vores værdier og velfærdssamfund. Det kræver et endnu tættere samarbejde. Om samfunds- og forsyningssikkerhed, beredskab, grænseoverskridende kriminalitet, styrkelse af Nordens konkurrencekraft, grøn omstilling og beskyttelse af særligt børn og unge i den digitale tidsalder for blot at nævne nogle områder. Med henblik på at gøre det muligt for Færøerne, Grønland og Åland at opnå fuldt medlemskab af det nordiske samarbejde vil vi arbejde for en opdatering af den nordiske grundlov, Helsingforsaftalen.”* Formandskabsprogrammet kan læses [her](#).

Udsigten til at få revideret Helsingforsaftalen har vakt håb hos landsstyret og de to færøske medlemmer af Nordisk Råd, Johan Dahl (Sambandsflokkurin) og Hogni Hoydal (Tjóðveldi), om, at Færøernes langvarige bestræbelser på at opnå fuldt medlemskab snart bærer frugt. Landsstyremand for nordisk samarbejde, Bjarni K. Petersen (Framsókn), har således udtalt, at: *Udsigten til fuldt medlemskab er bedre end nogensinde*. Også lagmanden tilkendegav i sin tale på sessionen, at: *”For nogle uger siden fik det færøske landsstyre medhold i en årelang strid om selvstændigt færøsk WTO-medlemskab. Denne afgørelse fjerner enhver tvivl om, at danske statsret skulle være en hindring for et selvstændigt færøsk medlemskab af Nordisk Råd. Derfor ser jeg frem til at nedsætte en kommission, der skal revidere Helsingforsaftalen”*. Talen kan læses [her](#).

På sessionens sidste dag tog Nordisk Råd et historisk skridt ved at ændre forretningsordenen, så Færøerne, Grønland og Åland fremover får hver deres faste plads i præsidiet.

Færøernes forfatningsmæssige stilling

Lagmanden oplyste i et interview med Frihedsbrevet.fo den 27. oktober 2025, at han på et møde med statsminister Mette Frederiksen den 6. oktober 2025 havde gentaget ønsket i ”det nationale kompromis” – som alle Lagtingets partier, undtagen Sambandsflokkurin står bag – om udvidede udenrigspolitiske beføjelser og om en ordning, der bygger på et samarbejde mellem ligestillede, selvstændige lande i et

fællesskab (se Orienteringerne nr. 13/2025 og nr. 17/2025). Om selve forhandlingerne udtalte lagmanden: *"... det er klart, at det ikke kommer til at være sådan, at vi lægger vores ønsker på bordet, og så skriver parterne under. Så enkelt bliver det ikke. Men jeg ved endnu ikke, hvad de vil have indvendinger imod"*.

Uenigheden mellem partierne bag "det nationale kompromis" og Sambandsflokkurin om Færøernes forfatningsmæssige stilling er fortsat tydelig (se bl.a. Teamorientering nr. 02/2025). Lagmanden genopridsede i Lagtinget den 22. oktober 2025 modellen i kompromiset i sit svar på et lagtingsspørgsmål fra formand for Sambandsflokkurin, Bárður á Steig Nielsen, om, hvorvidt ordningen i "det nationale kompromis" ligger uden for eller inden for rigets grundlov. Lagmanden understregede, at: *"Ordningen ikke går ud på at forlade rigsfællesskabet for bagefter at se, hvad man kan finde ud af, men at der derimod er tale om at etablere en ny ordning i fællesskab med Danmark, som giver Færøerne nogle særlige rettigheder, som Færøerne ikke har i dag"*. Lagmanden fastholdt, at ønskerne, som også Sambandsflokkurin har om øgede udenrigspolitiske beføjelser og medlemskab af flere internationale organisationer, ikke kan realiseres i regi af Sambandsflokkurins udspil "Nýtt Samband" fra 2024. Både fordi grundloven er en hindring, og fordi en række af de internationale organisationer, Færøerne ønsker medlemskab af, kun optager selvstændige stater. Bárður á Steig Nielsens konklusion på svaret var, at: *"Lagmanden – Javnaðarflokkurins formand – nu har bekræftet i Lagtinget, at han står i spidsen for, at Færøerne skal søge en ordning uden for rigets grundlov"*.

Uenigheden mellem koalitionen og oppositionen kom også for nylig til udtryk, da Sambandsflokkurins folketingsmedlem, Anna Falkenberg, efter eget udsagn *"benyttede"* Folketingets åbningsdebat som anledning til at *"ophyse om præcis, hvad der foregår på Færøerne"*: *"Der er fem partier, der ønsker, at Færøerne skal gøres selvstændigt. Hvor mange herinde vidste det overhovedet?"*. Lagtingskvinde for Tjóðveldi, Annika Olsen, reagerede i forlængelse heraf med bl.a. følgende indhold i et opslag på Facebook: *En ting er, at vi på Færøerne er uenige om Færøernes forfatningsretlige stilling ... men det ... foruroligende er, at disse uenigheder bliver trukket ned i Folketinget og udstillet. Arbejdet med Færøernes forfatningsretlige stilling er en sag, som hører hjemme på Færøerne"*. Anna Falkenberg fulgte i et opslag på Facebook op ved at stille spørgsmålet, om løsrivelsen da skal *"være hemmelig"* for Folketinget?

Suðuroytunnelen: Enighed om linjeføringen – og dog

Lagmandskontoret oplyste den 27. oktober 2025 i en pressemeddelelse, at der blandt alle Lagtingets partier var opnået enighed om Suðuroytunnelens linjeføring. Linjeføringen – fra Djúpadalur på Sandoy til Sandvík på Suðuroy og med en adgangstunnel til Skúvoy – blev kort efter lagt til grund for et udkast til lovforslag om forberedelsen, projekteringen og udbuddet af tunnelen, som pt. er i høring. I dagene efter pressemeddelelsen kom der imidlertid markante reaktioner på linjeføringen fra både koalitions- og oppositionspartiernes lokalafdelinger på Sandoy – og på Suðuroy i sympati. Af pressen fremgik det således, at Tjóðveldis lokalafdeling på Sandoy gentagne gange havde advaret partiledelsen om, at en linjeføring, der indebærer omfattende indgreb i og omkring bygden Sandur, anses som uacceptabel, og at lokalafdelingens bestyrelse vil nedlægge sig selv og melde sig ud af partiet, hvis en sådan linjeføring realiseres. Tjóðveldis forkvinde og landsstyrekvinde for udenrigs- og erhvervsanliggender, Sirið Stenberg, anerkendte efterfølgende over for KVF, at sagen er kompleks, og at hun håber, at den offentlige høring åbner projektet for ændringer, såfremt det økonomisk og praktisk lader sig gøre at tage større hensyn til Sandur. Partiet forventer at drøfte sagen internt inden ugens udgang. Også Fólkaflokkurins lokalafdeling på Sandoy har udtrykt bekymringer på vegne af Sandur.

Projektets økonomi er ligeledes til fortsat debat. Sambandsflokkurin har bl.a. allerede nu stillet krav om at gå efter den billigste finansiering – herunder statslån, hvis det er billigst. Forkvinde for Framsókn og landsstyrekvinde for finansanliggender, Ruth Vang, har gentaget, at projektet skal ses i sammenhæng med Færøernes økonomi som helhed, herunder de økonomiske holdbarhedsudfordringer, og at en forhøjelse af pensionsalderen er en forudsætning for, at Framsókn vil stemme for projektet til sin tid. Direktør for

Landsbanki Føroya (Færøernes Landsbank), Malan Johansen, har tilsvarende på ny understreget, at såfremt man ikke får nedbragt det offentlige underskud og sikret den økonomiske holdbarhed, er *"vores rådgivning ... at Suðuroyrtunnelen – den har vi ikke råd til"*. Lagtingsmedlem Dennis Holm (Tjóðveldi) har i et Facebook-svar til Malan Johansen pointeret, at Suðuroy-ruten vil kræve milliardinvesteringer uanset hvad – hvis ikke i en tunnel, så i nye færger i al fremtid.

Lagmanden har løbende understreget, at Lagtingets beslutningen om, hvorvidt tunnelen skal bygges eller ej, først skal træffes om formodentlig to års tid, når udbuddet har fundet sted, og bl.a. prisen på det samlede projektet kendes. Den anslåede pris med ovennævnte linjeføring er omkring 5 mia. kr.

Kort nyt

- Betænkningen, som Lagtingets Udlandsudvalg skal afgive om etablering af lovhjemmel til at forbyde skibe fra rederierne Murman Seafood og Norebo JSC, er igen forsinket, men forventes at være klar i uge 45. Norebo JSC har anmodet om foretræde for Udlandsudvalget og har sendt udvalget en advokatskrivelse, hvori EU's mistanke mod rederiet om deltagelse i destabiliserende aktiviteter til fordel for Rusland afvises. Udvalgsformand Bjarni Hammer (Javnaðarflokkurin) har til KVF udtalt, at ønsket om foretræde afvises, men at rederiet modtager svar om, at dets synspunkter vil indgå i udvalgets behandling af sagen. Se også Orienteringerne nr. 14/2025 og nr. 15/2025.
- Norge, Færøerne, Storbritannien og Island er ved forhandlingerne om det pelagiske fiskeri i 2026 blevet enige om at følge de havbiologiske anbefalinger fra ICES om at reducere kvoten for blåhvilling med 41 pct. og øge kvoten for nordatlantisk sild med 33 pct. En aftale om kvoten for makrel udestår. ICES har anbefalet en kvotereduktion på 70 pct.
- Anna Falkenberg (Sambandsflokkurin) og Sjúrdur Skaale (Javnaðarflokkurin) har deltaget i forhandlinger med finansminister Nicolai Wammen ifm. forslag til finanslov for 2026. I den forbindelse er der indgået aftale med Anna Falkenberg om, at der afsættes i alt 30 mio. kr. til bl.a. forskning og fællesskabsopbyggende projekter for unge i Norden. Der er indgået aftale med Sjúrdur Skaale om, at der afsættes knap 30 mio. kr. til fremme af færøsk kulturliv i bred forstand og med en geografisk spredning på Færøerne. Sjúrdur Skaale påpeger, at projekterne, der indgår i aftalen, er betinget af, at de relevante færøske myndigheder er enige heri.
- Landsstyrekvinde for sundhedsanliggender, Súsanna Bertholdsen (Javnaðarflokkurin), deltog den 28.-30. oktober 2025 i WHO's årlige møde i København, hvor hun traf direktøren for WHO's europæiske region. Hun udtalte i den forbindelse: *"Jeg er glad for at have mødt Hans Kluge, for det giver os mulighed for at sætte fokus på Færøerne ... Vores deltagelse sikrer, at Færøerne står godt rustet i tilfælde af sundhedskriser, nye udfordringer og internationalt samarbejde om bedre sundhedstjenester"*.
- Sanger og sangskriver, Teitur Lassen, er blandt årets modtagere af Wilhelm Hansen Fondens hæderspris. Prisen uddeles sammen med 200.000 kroner ved en ceremoni i Dansehallerne i København den 18. november 2025.
- Visit Faroe Islands forbereder i øjeblikket den tilbagevendende begivenhed "Closed for Maintenance", hvor især populære turistmål kortvarigt lukkes for almindelige turister og åbner for "volunturister", der hjælper med at vedligeholde og genoprette naturen. Begivenheden afholdes den 30. april – 2. maj 2026.